

แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์
เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัย

The Concept and Creation Process of Contemporary
Thai Southern Folk Songs Composed by Akachai Srivichai

สุตาภัทร พัวสวัสดิ์เทพ / Sutapat Puasawasdeethep¹

จตุพร สีม่วง / Jatuporn Seemuang¹

พรประพิตร เผ่าสวัสดิ์ / Pornprapit Phoasavadi²

Received: Jun. 30, 2022 Revised: Oct. 6, 2022 Accepted: Oct. 10, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องแนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ชีวิตประวัติของเอกชัย ศรีวิชัย 2) แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานเพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัย และ 3) วิเคราะห์ผลงานเพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมเพลงพื้นบ้านภาคใต้ในปัจจุบัน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เอกชัย ศรีวิชัย และผู้ให้ข้อมูลรอง จำนวน 20 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ศิลปินเพลงพื้นบ้านภาคใต้ 2) นักวิชาการหรือนักมานุษยวิทยาการดนตรี 3) ครู อาจารย์ และนักวิชาการศึกษาที่ปฏิบัติการสอนเพลงพื้นบ้านภาคใต้ในสถานศึกษาท้องถิ่นภาคใต้ ผลการศึกษา พบว่า เอกชัย ศรีวิชัย ได้เรียนรู้การแสดงพื้นบ้านภาคใต้

1คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University

2คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

จากบิดา และนางตะลุงครวญ แสงแก้ว จนกระทั่งสามารถนำมาประกอบอาชีพ ศิลปินที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง โดยใช้แนวคิดการหยิบยืมทางศิลปะ พื้นบ้านเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมในการพัฒนาเป็นเพลงลูกทุ่งพื้นบ้านร่วมสมัย จากการวิเคราะห์โดยแบ่งประเด็นการวิเคราะห์เป็นต้นทุนวัฒนธรรมที่มาจาก การหยิบยืมในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ได้แก่ 1) โครงสร้างทางดนตรีด้านจังหวะ 2) โครงสร้างทางดนตรีด้านการใช้เสียงและทำนอง 3) โครงสร้าง ด้านวรรณกรรมและภาษา 4) โครงสร้างด้านการแต่งกาย และ 5) โครงสร้าง และแนวคิดการสร้างความร่วมมือ จากผลงานเพลงของเอกชัย ศรีวิชัย ทั้ง 9 เพลง ได้แก่ อย่าลืมมนโอร่าห์ ห่วงแม่ห่วงบ้าน คนใต้คอยแฟน ผัวน้องพร อย่าตีหม้อ น้อยเหออย่าไป สาธิตการประชันเพลงบอกของนายรอดหลอ และนายปานบอด เพลงบอกชน และเพลงบอกเอกชัย ผลงานดังกล่าวมีอิทธิพล ต่อการส่งเสริมเพลงพื้นบ้านภาคใต้ เนื่องจากการสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้าน ให้มีความร่วมสมัย เข้าใจง่าย ทำให้คนทุกเพศ ทุกวัย สามารถรับชม และรับฟัง ได้อย่างเข้าใจ

คำสำคัญ : กระบวนการสร้างสรรค์ เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัย เอกชัย ศรีวิชัย

Abstract

The purposes of the study of the concept and creation process of contemporary Thai southern folk songs composed by Akachai Srivichai were 1) to explore the biography of Akachai Srivichai 2) to study the concept and creation process of contemporary Thai southern folk songs composed by Akachai Srivichai and 3) to analyze the contemporary Thai southern folk songs which impact on Thai southern folk songs today. This qualitative research data was collected by interviewing Akachai Srivichai and other twenty people divided into 3 groups: 1) Southern folk song artists, 2) music academists and music anthropologists and 3) lecturers, teachers, and educators who teach southern folk songs in educational institutions

in the southern region. It is found that Akachai Srivichai had learned Thai southern folk songs from his father and from the Thai southern shadow play of Kruan Saengkaew until he could apply the skills to become a professional and well-known artist. He utilized the concept of the appropriation arts as a cultural capital in developing his works into contemporary folk songs. Based on the analysis, the cultural capital was divided into five structures: 1) musical rhythm 2) sound and melody 3) literature and language 4) dressing and 5) concept of creating contemporariness studied from nine songs influenced by Akachai Srivichai which are 1) *Ya Leum Nora*, 2) *Huang Mae Huang Baan*, 3) *Kon Tai Koi Fan*, 4) *Pua Nong Pon*, 5) *Ya Tee Mor*, 6) *Nui Her Ya Pai*, 7) *Pleng Bok*, a music battle between Rodlor and Pambod, 8) *Pleng Bok Kon* and 9) *Pleng Bok Akachai*. It is found that the works have influenced other contemporary Thai southern folk songs as the original songs shape the newly composed ones to be modern; easy to understand; and suitable for everyone.

Keywords : Creation process, Contemporary Thai southern folk songs, Akachai Srivichai

บทนำ

เพลงพื้นบ้านเป็นการละเล่นที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ พ่อเพลงและแม่เพลงในท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ และมีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นแบบมุขปาฐะ เน้นการจดจำมากกว่าการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร บางกลุ่มร้องเล่นกันอย่างง่าย ๆ ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นในการให้จังหวะ และบางกลุ่มมีเครื่องดนตรีประกอบด้วย เพลงพื้นบ้านของไทยมีปรากฏแพร่หลายทั่วทุกภูมิภาค และถือได้ว่าเพลงพื้นบ้านยังนับเป็นผลผลิตทางปัญญาที่สะท้อนวิถีชีวิตในแต่ละภูมิภาคอีกด้วย

เพลงพื้นบ้านภาคใต้เป็นเพลงที่แสดงให้เห็นถึงความผูกพันระหว่างผู้คนและศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ไม่ว่าจะ เป็น ภาษา จังหวะ และท่วงทำนอง ซึ่งมีค่อนข้างน้อย เมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ แต่ยังรักษารูปแบบพื้นบ้านได้มาก ไม่ว่าจะเป็นโนรา หนังตะลุง และเพลงบอก นิยมเล่นกันเองตามเทศกาลต่าง ๆ จึงไม่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางเช่นเพลงพื้นบ้านในภาคอื่น ๆ และนับวันจะได้รับความนิยมน้อยลง แม้กระทั่งจากชาวบ้านในท้องถิ่นเอง ทั้งนี้เนื่องจากยุคสมัยแห่งสังคมข่าวสารในปัจจุบัน บทบาทของสื่อสมัยใหม่ในโลกดิจิทัลเข้ามามีอิทธิพลต่อความคิดและจิตวิญญาณของผู้คน การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกลดบทบาทและความสำคัญลงไปจากเดิม ไม่ได้รับการสานต่อคุณค่าสู่คนรุ่นใหม่ และอาจสูญสลายไปในที่สุด (จารียา อรรถอนุชิต, 2554, น.4)

จากปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้มีนักร้องลูกทุ่งสายเลือดชาวใต้นามว่าเอกชัย ศรีวิชัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเกรงว่าเพลงพื้นบ้านภาคใต้นั้นจะสูญหายไป จึงได้นำเพลงพื้นบ้านภาคใต้ตลอดจนวรรณกรรมอันทรงคุณค่าของชาวใต้อมาสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ประยุกต์เข้ากับดนตรีสมัยใหม่ ใส่จังหวะและท่วงทำนองให้มีความทันสมัยมากขึ้น นำเสนอผ่านรูปแบบการแสดงที่น่าตื่นตาตื่นใจ ซึ่งได้รับการตอบรับที่ดีมากจากประชาชนทั้งในภาคใต้และทั่วประเทศ เห็นได้จากจำนวนผู้เข้าชมการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งศรีวิชัยโชว์ ที่มีคิวการแสดงมากกว่า 150 รอบต่อปี และมียอดผู้ชมสูงสุดกว่าคืนละ 6,000 คน (บุญรอบ ศรีวิชัย, 2561) ทำให้เพลงพื้นบ้านภาคใต้กลับมามีชีวิตชีวาเป็นที่สนใจของผู้ฟังอีกครั้ง จนเกิดเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญของวงการเพลงพื้นบ้านภาคใต้ จนได้รับการขนานนามจากสื่อมวลชนให้เป็น “ขุนพลเพลงใต้” มาจนถึงปัจจุบัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการสร้างสรรคเพลงพื้นบ้านภาคใต้ตามแนวคิดของเอกชัย ศรีวิชัย เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้านอื่น ๆ และบันทึกองค์ความรู้เก็บเป็นหลักฐานทางวิชาการให้ผู้ที่สนใจได้สืบค้นต่อไป

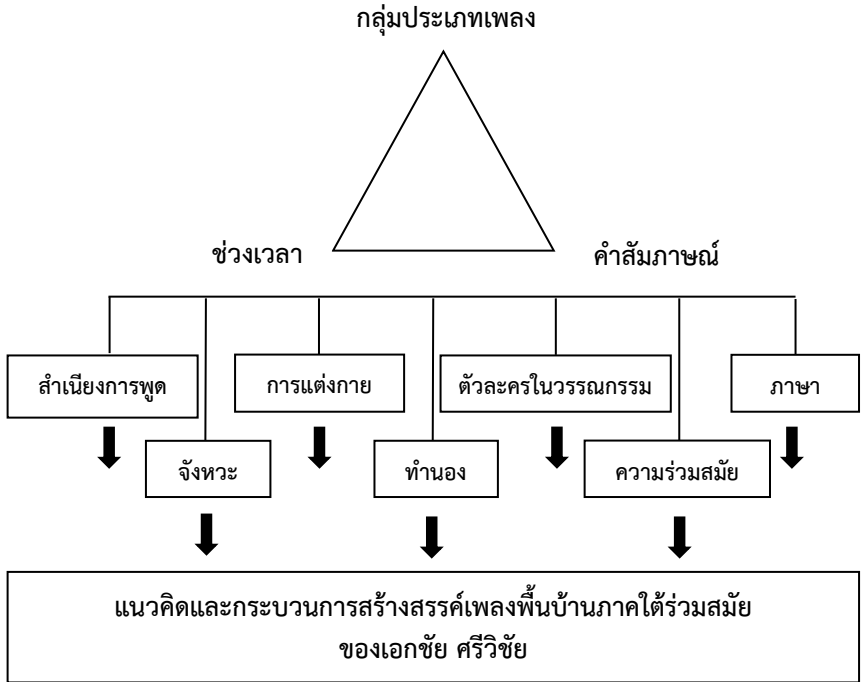
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาชีวประวัติของเอกชัย ศรีวิชัย
2. เพื่อศึกษาแนวคิดและกระบวนการการสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัย
3. เพื่อวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัย ที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมเพลงพื้นบ้านภาคใต้ในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัย” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาดนตรี วัฒนธรรมและการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี โดยมีการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง แผ่นซีดี ร่วมกับการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ และการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัย ใช้ทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ที่มีต่อมาตรฐานการสร้างสรรค์งานดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินการวิเคราะห์ โดยเริ่มจากการทบทวนวรรณกรรมให้ได้มากที่สุด แล้วจึงกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเพลงพื้นบ้านภาคใต้ที่ได้รับการยอมรับจากคนในท้องถิ่น นักวิชาการดนตรี คณาจารย์ที่ทำการสอนเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคใต้ในเขตท้องที่ภาคใต้ โดยมีอาจารย์บุญรอบ ศรีวิชัย (เอกชัย ศรีวิชัย) เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษา จากนั้นจึงเข้าศึกษาพื้นที่วิจัยอย่างเป็นทางการ โดยเข้าพบบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาการทำวิจัย หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารทางวิชาการและการเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น โดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในประเด็นเดียวกันมากกว่า 1 คน และนำข้อมูลที่ไดมารวบรวม เพื่อตรวจสอบอีกครั้งว่าข้อมูลที่ได้มาตรงกันหรือไม่ โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) คือ การเก็บ

รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน (สุภางค์ จันทวานิช, 2554, น.129-130) ดังนี้

ภาพที่ 1 ประเด็นการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

(ที่มา : สุตาภัทร พัวสวัสดิเทพ, 2565, น.95)

จากนั้นจึงนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการเขียนแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Ethnography) ในรูปแบบของงานวิทยานิพนธ์ตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้จำแนกการสรุปผลการวิจัยออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ทั้งหมด 3 ประเด็น คือ 1) ชีวิตประวัติของเอกชัย ศรีวิชัย 2) แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัย และ 3) วิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัย ที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมเพลงพื้นบ้านภาคใต้ในปัจจุบัน

1. ชีวิตประวัติของเอกชัย ศรีวิชัย สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ยุค ดังนี้

1.1 ยุคก่อนเข้าสู่วงการเพลงลูกทุ่ง (สะสมความรู้ พ.ศ. 2505 ถึง พ.ศ. 2525) โดยเริ่มฝึกหัดหนังตะลุงจากบิดา และในปี พ.ศ. 2520 เมื่อมีโอกาสได้เข้ามาทำงานในเมืองจึงได้มีโอกาสเรียนเพิ่มเติมจากหนังตะลุงครูฉวยแสงแก้ว จนเกิดความชำนาญมากพอที่จะตั้งคณะและรับงานแสดงเองได้ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จึงไปสมัครเป็นนักร้องด้วยตนเองที่ร้านอาหารลิโด่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.2 ยุคเข้าสู่วงการเพลงลูกทุ่ง (ใช้ความรู้สร้างตัวเอง พ.ศ. 2526 ถึง พ.ศ. 2540) เมื่อเข้ามาทำงานที่กรุงเทพฯ เอกชัย ศรีวิชัย ได้ไปสมัครเป็นนักร้องที่ร้านอาหารปูเป้ และร้านปาลาตาติโน โดยนำความรู้และประสบการณ์ที่มีติดตัวมาใช้ในการทำงาน ซึ่งเป็นที่ชื่นชอบแก่ผู้ที่ได้รับชม เนื่องจากเอกชัย ศรีวิชัย มีทักษะในการสร้างความประทับใจให้กับผู้ชมอย่างดีเลิศ จนทำให้มีโอกาสได้ก้าวเข้าสู่วงการบันเทิงภายใต้การชักนำจากนักข่าวที่ชื่อปู ภูเขาทอง และเข้าสู่วงการเพลงลูกทุ่งอย่างเต็มตัวจนกระทั่งหมดสัญญากับค่ายเพลง

1.3 ยุคค้นหาตัวตน (ลองผิดลองถูก พ.ศ. 2541 - พ.ศ. 2550) หลังจากหมดสัญญากับค่ายเพลง เอกชัย ศรีวิชัย ได้ทบทวนและฝึกฝนศิลปะการแสดงพื้นบ้าน โดยนำมาผสมผสานสร้างสรรค์เป็นเพลงลูกทุ่งในผลงานเพลงชุด “เอกชัยลายไทย” โดยผลงานเพลงในชุดนี้ สร้างสรรค์ขึ้นมาจากเพลงพื้นบ้านภาคกลาง เพลงฉ่อย เพลงอีแซว และลิเก จนประสบความสำเร็จโด่งดังเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ “เพลงหมากัด” ส่งผลให้ผลงานเพลงชุดนี้มียอดขายมากกว่า 2,000,000 ตลับ

1.4 มีชื่อเสียง (พิสูจน์ความรู้ของตัวเอง พ.ศ. 2542 - ปัจจุบัน) เมื่อมีชื่อเสียงโด่งดังทั่วฟ้าเมืองไทยในเพลงหมากัดแล้ว เอกชัย ศรีวิชัย จึงมาตั้งวงดนตรีเป็นของตนเองชื่อว่า “ศรีวิชัยโซว์” โดยมุ่งเน้นการนำเสนอศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้เป็นหลักในการแสดง จนกระทั่งได้รับความนิยมจากคนในภาคใต้เป็นอย่างมาก โดยออกทำการแสดงทั่วภาคใต้ไม่ต่ำกว่าปีละ 150 รอบ ซึ่งมีผู้ชมสูงสุดถึงคืนละ 6,000 คน

1.5 ถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกศิษย์ (ส่งต่อความรู้ พ.ศ. 2550 ถึงปัจจุบัน) เมื่อถึงจุดพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ จึงเกิดความคิด ที่จะส่งต่อความรู้ให้กับศิลปินในรุ่นต่อ ๆ ไป โดยนำลูกศิษย์มาฝึกฝนและออกสร้างประสบการณ์ตรงจากการแสดงในงานต่าง ๆ จนกระทั่งประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงในเวลาต่อมา เช่น หลวงไก่ อาร์สยาม ดวงจันทร์ สุวรรณิ เจียบ เบญจพร หนึ่งตะลุง น้อยเดียว ลูกทุ่งวัฒนธรรม โนราไพศาล ขุนหนู โนราไขเกลี่ยม ศรชัย เป็นต้น

2. แนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัย

เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยที่เอกชัย ศรีวิชัย ได้สร้างสรรค์ขึ้น มีการใช้แนวคิดการหยาบยืมทางศิลปะ ทั้งในเรื่องทำนองเพลง จังหวะ ภาษา การแต่งกาย สำเนียงการพูด และตัวละครจากวรรณกรรม โดยหยาบยืมมาจากวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคใต้และวัฒนธรรมตะวันตก นำมาผสมผสานเกิดเป็นผลงานในรูปแบบของตนเอง โดยมีหลักในการสร้างสรรค์ คือ ไม่ให้สิ่งที่หยาบยืมมาจากแต่ละวัฒนธรรมต้องสูญเสียตัวตนของตนเอง เช่น ดนตรีพื้นบ้านไม่ต้องปรับเสียงเข้าหาดนตรีสากล และดนตรีสากลก็ไม่ต้องปรับเสียงเข้าหาดนตรีพื้นบ้าน แต่ช่วงไหนที่มาผสมผสานกันแล้วลงตัว เกิดความไพเราะ ก็จะไปเจอกันที่ตรงนั้น ยกตัวอย่างเช่น

2.1 เพลงอย่าลืมโนราห์ เพลงห่วงแม่ห่วงบ้าน และเพลงคนใต้คอยแฟน เป็นเพลงที่นำเพลงพื้นบ้านภาคใต้เข้ามาผสมผสานไว้ในเพลงลูกทุ่ง โดยมีการหยาบยืมทำนองกลอนสองโหม่งที่นิยมร้องกันในการแสดงโนราและหนังตะลุงมาร้องสลับกับการร้องเพลงลูกทุ่งในจังหวะชะ ชะ ช่า

2.2 เพลงผัวน้องพร เพลงนุ้ยเหอย่าไป และเพลงอย่าตีหม้อ เป็นเพลงที่หยิบยืมตัวหนังตะลุงในวัฒนธรรมท้องถิ่นใต้ที่ชื่อว่าหนูนุ้ย เเทง และสะหม้อ มาชุบชีวิตขึ้นให้กลายเป็นนักร้อง หยิบยืมสำเนียงการพูด ตลอดจนบุคลิกท่าทางของตัวตลกจากวรรณกรรมหนังตะลุงมาใช้ในการร้องเพลง โดยในเพลงผัวน้องพร มีทำนองเพลงที่หยิบยืมมาจากเพลงรักน้องพร ซึ่งหยิบยืมทำนองเพลงลาวกระทบไม้ มาอีกทอดหนึ่ง

2.3 การสัทธิการประชันเพลงบอกของนายรอดหลอและนายปานบอด เป็นการหยิบยืมรูปแบบและบทที่ใช้ในการประชันเพลงบอกแบบดั้งเดิมมาทำการแสดง ปรากฏเป็นความร่วมมือที่ใช้สิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตมาทำการแสดงให้คนในยุคปัจจุบันได้รับชมและรับฟัง ส่วนเพลงบอกชนและเพลงบอกเอกชัย เป็นเพลงที่หยิบยืมทำนองเพลงบอกในวัฒนธรรมท้องถิ่นใต้มาสร้างสรรค์ผสมผสานกับจังหวะโซล ที่หยิบยืมมาจากวัฒนธรรมตะวันตกบวกกับแนวดนตรีแบบดิสโก้ ทำให้กลายเป็นเพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยที่มีความสนุกสนาน

3. การสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัย ที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมเพลงพื้นบ้านภาคใต้ในปัจจุบัน

การสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัย มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมเพลงพื้นบ้านภาคใต้ในปัจจุบัน เนื่องจากเอกชัย ศรีวิชัย เป็นนักร้องชาวใต้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักไปทั่วประเทศ เมื่อนำเพลงพื้นบ้านภาคใต้มาสร้างสรรค์ให้มีความร่วมสมัย ทำให้เพลงพื้นบ้านภาคใต้มีความทันสมัย เข้าใจง่ายขึ้น เมื่อมีการนำเสนอผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ก็ยิ่งช่วยดึงดูดคนรุ่นใหม่ให้หันมาสนใจเพิ่มมากขึ้น

นอกจากจะมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมเพลงพื้นบ้านภาคใต้ในแง่มุมมองของการเป็นศิลปินแล้ว ยังมีอิทธิพลในแง่มุมมองของการเป็นต้นแบบให้กับศิลปินพื้นบ้านรุ่นใหม่อีกด้วย จะเห็นได้จากการแสดงของศิลปินพื้นบ้านรุ่นใหม่ เช่น โนราคณะเทพศรัทธา ที่ประยุกต์การแสดงโนราให้มีความร่วมสมัย เพื่อสื่อสารกับคนที่อยู่ต่างวัฒนธรรมผ่านทางรายการโทรทัศน์ หรือหนังตะลุงน้องเดียว ลูกทุ่งวัฒนธรรมที่นำรูปแบบการแสดงหนังตะลุงมาผสมผสานกับการขับร้อง

เพลงลูกทุ่งและการแสดงทอล์กโชว์ (Talk Show) เป็นต้น การสร้างสรรค์วัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านภาคใต้ที่มีความร่วมสมัยเช่นนี้ล้วนมีต้นแบบมาจาก เอกชัย ศรีวิชัยทั้งสิ้น

อิทธิพลต่อการส่งเสริมเพลงพื้นบ้านภาคใต้อีกประการหนึ่งของ เอกชัย ศรีวิชัย คือ บทบาทของผู้สนับสนุนศิลปินพื้นบ้านรุ่นใหม่ โดยการเชิญมาทำการแสดงบนเวทีศรีวิชัยโชว์ เพื่อให้ประชาชนได้รับชมอย่างกว้างขวางขึ้น เนื่องจากการแสดงของวงดนตรีลูกทุ่งศรีวิชัยโชว์ในแต่ละครั้งนั้น มีการทำการแสดงในหลายพื้นที่ และในแต่ละพื้นที่ที่มีประชาชนรับชมเป็นจำนวนมาก ทำให้ศิลปินพื้นบ้านรุ่นใหม่เหล่านั้นได้รับความสนใจ และเป็นที่รู้จักของประชาชนมากขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเรื่องแนวคิดและกระบวนการสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัย เป็นการศึกษาการนำดนตรีร่วมสมัยระหว่างวัฒนธรรมภาคใต้มาสผสมผสานกับวงดนตรีสากล โดยไม่ทิ้งกลิ่นอายของวัฒนธรรมภาคใต้ มุ่งเน้นเพื่อให้ทราบแนวคิดและกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงาน จากแนวคิดดังกล่าวทำให้เห็นปรากฏการณ์ทางความคิดของเอกชัย ศรีวิชัย คือ การฉลาดรู้รับ ปรับใช้ และประสานประโยชน์ จนกระทั่งสร้างสรรค์ผลงานออกมาในรูปแบบใหม่หรือที่เรียกว่า “บุกไพร่เบิกทาง” (พิชิต ชัยเสรี, 2557, 4-5) ตามทฤษฎีแนวคิดของพิชิต เสรี นอกจากนี้แนวคิดที่ได้นำองค์ความรู้จากวัฒนธรรมดนตรีไทยมาปรับใช้ให้เกิดค่านิยมที่เข้าถึงง่ายตามบริบททางสังคม คือ การนำทำนองเพลงไทยสำเนียงลาว (ลาวกระทบไม้ สองชั้น) มาเป็นทำนองต้นรากในการประพันธ์คำร้อง แล้วร้องเคล้าไปกับทำนองของเดิม

ซึ่งเมื่อนำการสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัย มาประกอบกับทฤษฎี ความคิดสร้างสรรค์ของ เทย์เลอร์ (Taylor) (Taylor and Holland, 1964 อ้างถึงใน ลักขณา สิริวัฒน์, 2558) ที่ได้กล่าวว่า ผลงานความคิดสร้างสรรค์ของคนนั้นไม่จำเป็นต้องคิดค้นประดิษฐ์ของใหม่ ๆ

แต่ความคิดสร้างสรรค์ของคนนั้นอาจจะเป็นขั้นใดขั้นหนึ่งใน 6 ขั้น และจากการศึกษาผลงานสร้างสรรค์เพลงพื้นบ้านภาคใต้ร่วมสมัยของเอกชัย ศรีวิชัยปรากฏทั้งหมด 5 ขั้น ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เป็นความคิดสร้างสรรค์ขั้นต้นสุด เป็นพฤติกรรมที่กล้าแสดงออกอย่างอิสระ สอดคล้องกับพฤติกรรมในการสร้างสรรค์ผลงานของเอกชัย ศรีวิชัย ที่กระทำโดยอิสระ กล้าคิด และลงมือทำในสิ่งที่ตนเองคิดว่าเป็นผลดีต่อการอนุรักษ์และส่งเสริมเพลงพื้นบ้านภาคใต้ เห็นได้จากการสร้างสรรค์ผลงานเพลงและการแสดงคอนเสิร์ตศรีวิชัยโชว์ในช่วงที่หมดสัญญา กับบริษัทเพลง และเริ่มทำเพลงในบริษัทของตนเอง

ขั้นที่ 2 เป็นงานที่ผลิออกมาโดยอาศัยทักษะบางประการแต่ไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งใหม่ สอดคล้องกับผลงานของเอกชัย ศรีวิชัย ที่มีการใช้ทักษะศิลปะการแสดงพื้นบ้านภาคใต้มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยยังคงรูปแบบการแสดงที่เป็นเอกลักษณ์ของการแสดงประเภทนั้น ๆ เอาไว้

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างสรรค์ เป็นขั้นที่แสดงถึงความคิดใหม่ของบุคคล สอดคล้องกับการสร้างสรรค์ผลงานของเอกชัย ศรีวิชัย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวความคิดใหม่ ๆ นอกเหนือจากความเป็นเพลงลูกทุ่ง และเพลงพื้นบ้านภาคใต้ เกิดเป็นเพลงลูกทุ่งที่มีการผสมผสานเพลงพื้นบ้านภาคใต้ ซึ่งได้รับการยอมรับจนมีการตั้งฉายาให้ว่าขุนพลเพลงพื้นบ้านยุคใหม่

ขั้นที่ 4 ขั้นความคิดสร้างสรรค์ ขั้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ โดยไม่ซ้ำแบบใคร แสดงให้เห็นความสามารถที่แตกต่างไปจากคนอื่น ในขั้นนี้เห็นได้ชัดเจนจากผลงานการสร้างสรรค์ของเอกชัย ศรีวิชัย ไม่ว่าจะเป็นผลงานเพลงที่มีการนำเพลงพื้นบ้านภาคใต้มาผสมผสานร่วมด้วยในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป หรือการแสดงด้านหน้าเวที ซึ่งในการแสดงทุกครั้งจะมีการคิดรูปแบบการแสดงขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในขณะนั้น

ขั้นที่ 5 ขั้นพัฒนาปรับปรุงผลงานในขั้นที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยพบว่า ก่อนเริ่มสร้างสรรค์ผลงานใหม่จะมีการนำผลจากการ

ทำงานในครั้งก่อนๆ มาพูดคุยร่วมกัน เพื่อหาข้อดีที่ควรพัฒนาต่อหรือข้อด้อยที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อให้การทำงานในปัจจุบันออกมาอย่างดีที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- จารียา อรรถอนุชิต. (2554). แรงงามของสื่อพื้นบ้าน...คุณค่าที่ยังคงอยู่คู่สังคม
ภาคใต้. ว.วิทยการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 6(2), 1-26.
- พิชิต ชัยเสรี. (2557). การประพันธ์เพลงไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2558). การรู้คิด Cognition. โรงพิมพ์ โอ เอส พรินต์ติ้ง เฮาส์.
- สุตาภัทร พัวสวัสดิ์เทพ. (2565). ประเด็นการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า
[รูปภาพ]. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2554). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 19). โรงพิมพ์
ด้านสุทธาการพิมพ์.
- บุญรอบ ศรีวิชัย. (ศิลปิน บ้านเพลงเอก). สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2561.
_____. (ศิลปิน บ้านเพลงเอก). สัมภาษณ์, 26 ธันวาคม 2564.